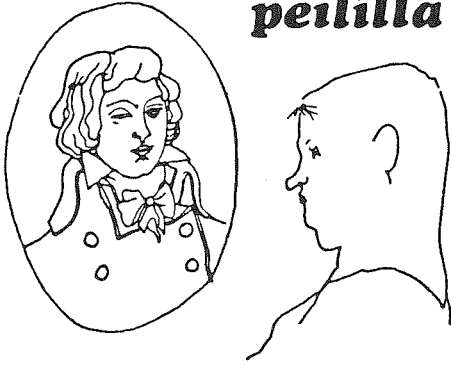

peilillä

peilaten

Oi niitä aikoja ...

Monesti olemme kuulleet sen iänikuisen valituksen entisten aikain paremmuudesta nykyisiin verraten tyyliin "silloin oli miehet rautaa, laivat oli puuta vain" eli "nyt ei ne nuoret, nyt ei ne nuoret ...". Joukkoviestintään sovellettu valitus on kuulunut, että "otsikot suurenee, asiat pienenee". Citykulttuurista syrjäytyneiden pelkkää nostalgiaako?

Ei vain sitä. Tarjoamme kumoamatoman todisteen entisten aikojen ylivertauudesta nykyisiin nähden. Ennen olivat tekstit todellakin järeämpiä kuin nykyisin, katsokaapa vain, millaisin mitoin vuosien 1845-47 viipurilaislehti Kanava mittasi tekstiään:

"Kanavaan lähetetyistä kirjoituksista maksaa toimitus tästedes 30 kop. hopeassa jokaiselta prängtätyltä lohkarlelta, jos kirjoitukset muuten ovat Sanomihin soveliaat, ja lähettäjät sitä kirjoituksissa meille ilmoittavat halaavansa -." (Ilmari Kohtamäen tutkimuksesta "Pietari Hannikaisen 'Kanava' - uudenaikaisen lehdistömme ladunavaaja".)

Hard ware

Kaksi suomalaista tiedotustutkijaa tapaa Uudessa Seelannissa kansainvälisen kokouksen tauolla:

- No, mitäs teillä oli tänään työryhmäsä?
- Yhteenlaskua meillä oli.
- Mitäs tekee, jos laitevalmistaja tarjoaa sinulle ensin kaksi ulkomaanmatkaa ja sitten kolme ulkomaanmatkaa?
- En tiedä, me teimme sen mikrotietokoneilla.

Matti ja ihmisen vapaus

Tampereen tietoverkko, kaapelitelevisioyhtiö, on niittänyt mainetta mm. suosittu sarjallaan Uncle Benin riisiruokaohteita. Yhtiö julkaisee lehteä nimeltä TTV Kaapeli, jonka päätoimittajana on Aamulehden entinen kunnallistoimittaja Matti Arjanne. Numerossa 16/87 Arjanne puuttuu asunto-osakeyhtiöissä syntyneeseen poruun kaapelin ja maksujen tulosta niillekin, jotka sitä eivät halua:

"Kun kaapelitoiminta käynnistyi, esitettiin monilla tahoilla epäilyksiä sekä toiminnan tarpeellisuudesta että edellytyksistä. Elinkelpoisuuden osalta asia on selvä: tämä toiminta on tullut jäädäkseen, ja varsin lyhyellä aikavälillä se kattaa käytännöllisesti katsoen kaikki asutuskeskukset, niin Suomessa kuin muuallakin."

"Tähän mennessä tapahtunut todella valtava ja lähitulevaisuudessa edessä oleva vielä monin verroin voimakkaampi kehitys ei kuitenkaan poista yhden olennaisen kysymyksen oikeutusta: onko tästä kaikesta hyötyä vai vahinkoa."

"Kysymykseen ei ole oikeata vastausta. Yhtä perustellusti voidaan kysyä, tarvitaanko autoa, lentokonetta tai teollisesti valmistettuja elintarvikkeita. Ihmiskunta voisi aivan hyvin elää ilman niitä - kukaties jopa olla onnellisempi ilman niitä. Niistä on kiistatta hyötyä, yhtä kiistatta haittaa ja ainakin osittain ne ovat kiistatta tarpeettomia. Joka tapauksessa ne ovat olemassa, niiden kanssa on eletävä ja niistä on koetettava hyötyä."

"Aivan samoin on laita sähköisen viestinnän kanssa. Se on teknisen kehityksen myötään tuomaa omista henkilökohtaisista mielipiteistämme riippumatonta kehitystä. Sitä ja sen suomia uusia mahdollisuuksia on jokaisen järkevää käyttää hyödyksi, sillä eroon niistä emme pääse." (Vahvenus TT:n toimituksen.)

Ossi ja pyyteettömyys

Ossi Kivekäs on puolestaan tunnettu lahtelaisen **Etelä-Suomen Sanomat** -lehden julkaisijana ja suorasuisena keskustelijana. Kivekäs totesi aikanaan, että sananvapaus Suomessa koskee kustantajaa, ei toimittajaa, jota hän vertasi näyttöpäätteeseen. Toimittajia Kivekäs sanoi käyttävänsä vain siksi, ettei itse jaksa kirjoittaa koko lehteä täyteen.

Nyt on sitten selvinnyt, miksi Ossi lehteensä tekee. Vastatessaan paikallisen kunnallispoliitikon Juhana Kurki-Suonion kritiikkiin, Kivekäs määrittelee toimintansa (E-SS 8.1.88): "Tämähän on ... foorumi, jota meikäpoika rikostovereineen miljoonien kustannuksilla ja satojen hiellä ylläpitää juuri Sinun ja muiden areenaksi, jolla sopii temmeltää".

Kauankohan miljoonia riittää?

Afriikan raitti

Vielä kesällä Suomi keskusteli - sangen kehittymättömästi - vain pakolaisten Suomelle aiheuttamasta vaarasta ja kreationismin saamisesta kouluopetuksen osaksi. Pientä kohoamista oli syksyllä, kun monilla luentomatkoilla Etelä-Afrikassa käynyt elinsiirtokirurgian professori kehuskeli **Kanava**-lehdessä (6/87) maan valkoista hallitusta ja haukuskeli väkivaltaisia mustia. Yhden asian tosin hänkin unohti Etelä-Afrikan hallituksen ansiolistalta: syyn siihen, miksi elinsiirtokirurgia on maassa niin kehittyneenä.

Mutta talvi on ollut viimein täyttymys. Otetaan esimerkki: Haastattellessaan Mauno Koivistoa sivun mitalta **Helsingin Sanomat** (17.1.) omisti puolesta sadasta kysymyksestään viisi ulkopoliitikalle. **Ulkopolitiikka arvostettiin korkeammalle kuin Jari Komulainen!**

Tiedotustutkimus, sankarini!

Ajateltakoon hallinnon tutkijoista mitä hyvänsä, kunnon väkeä he pohjimmiltaan ovat. Kuunnelkaapa tätä **Hallinnon tutkimus** -aikakauskirjan (1/1984) pääkirjoituksen kritiikkiä oman tieteenalan keskustelemattomuudesta: "Mitään esimerkiksi tiedotustutkimuksen tai tieteen tutkimuksen alueella viime aikoina käydyn kes-

kustelun kaltaista ajatustenvaihdon pidäkkeettömyyttä tai teoreettisten peruskysymysten pohdintaa ei lähivuosina ole ollut havaittavissa". Mitä me tästä opimme? Sen, että matolta voi pudota lattialle.

Tiedotustutkimus, kanalja!

Kaikki eivät kuitenkaan ajattele **Tiedotustutkimuksesta** yhtä kauniisti. Eivät ainakaan sosiologit. Edellisen numeromme vitsit **Kekkonen nakki** ja **Sosiologien parissa** kirvoittivat asianomaisissa aivokurkiaisissa melkoisen vilskkeen. Tiedoksemme saatettuja sanoja emme toista, sillä meissä on - kuten Edgar Wallace sanoi luoteisen Afrikan neekereistä - "raakalaisen outoa häveliäisyyttä".

Koska asia on päässyt ansaitsemattoman vakavaksi, todettakoon tässä seuraava: kyse oli piloista, huumorista. Mitä meillä voisi olla sosiologeja vastaan? Tarkoituksemme ei ollut verrata sosiologiaa Paraguayhyn. Aivan päinvastoin.

Plattis! Nyt!

Mies, jos olet kyllästynyt Watch-kelloosi ja jopa erektiivis-intensiiviseen Pipsasuhteeseesi, jotain on vielä jäljellä: **Plattis!** Muista se: jos mikään muu ei huvita, aina voi ampuu ihmisiä.

Yhdysvalloissa plattis tuli muotiin silloin, kun Vietnamin tappiosta oli kulunut kymmenen vuotta ja kun liiketuttavien huvittaminen viinalla ja naisilla tuntui keskiaikaiselta.

Plattiksen idea on helppo: miehet leikkivät metsässä sotaa aseinaan väriampulleja viskovat ilmapistoolit.

Uuden Suomen Iltalehti kertoo (12.9.1987) plattis-illasta Hyrylän sora-kuopalla:

"Hiki virtasi ja muoviluodit lensivät. Miehet ryömivät sorassa, kyykkivät kivien takana, kuuntelivat vihollisen liikkeiden aiheuttamia ääniä, tekivät salamanopeita syöksyjä vihollisen niskaan ..."

"Keitä nämä sissisoturit ovat? He ovat suurelta osin aseharrastuksesta kiinnostuneita nuoria miehiä, jotka ovat omaksuneet mielenkiintoisen sotaleikkinsä omaksi vastineekseen merkonomien ja

maisterien hölkkäharrastukselle ..."

"Heidän leikkinsä on varmasti yhtä hyvä liikuntaharrastus kuin hölkkäkin ja monipuolisempi vartalolle. Sotaleikki vaatii myös aivan toisenlaista henkistä vireyttä kuin hölkkä ..."

"Selvää on ... että he nauttivat täysin siemauksin harrastuksestaan ja ovat huumorintajuisia ja rauhallisia kavereita kaukana kiihkoilijoista ja militaristeista".

tiedoksi

Halla ja yö

Tieteellisten kirjain kustannusmarkkinoille on pyrkimässä uusi yrittäjä, osakeyhtiö Hanki ja Jää. Firma sanoo kustantavansa halpaa, ajankohtaista ja ajatuksellisesti vankkaa tekstiä; pyrkimyksenä on astua Huutomerkki-sarjan jo lumettuneisiin jalanjälkiin. Erikoisuutena on se, että kirjoittajille maksetaan 35 prosentin tekijänpalkkio.

Palkkion ymmärtää katsomalla julkaisuluetteloa: viidestä ensimmäisestä kirjasta neljä on yhtiön hallituksen jäsenten omia tekstejä. Periaate lienee sama,

jota Pohjantähden Jussi Koskela kuvasi Kansan Lehden toimittajain osalta: "Kirjotellaan päivät ihmisille turhanaikaisia ja ehtoisin juodaan tyhmien rahat".

Asiaa kysyttäessä Hangen ja Jään hallituksen jäsenet puolustautuivat seuraavalla argumentilla: "Joskin kirjamme ovat lyhyitä, niitä lukevan ns. subjektiivinen aika on hyvin pitkä". Tiedotustutkimuksen toimituksen silmään on pistänyt myös se, että Hanki ja Jää näyttää estäneen kaiken sukupuoleen perustuvan syrjinnän kestäväällä tavalla: mukana ei ole ainoatakaan naista.

Puffataan nyt kuitenkin: Jos esim. Matti Kortteisen (Hallittu rakennemuutos?), Matti Virtasen (Tehtaasta studioon) tai Klaus Weckrothin (Toiminnan psykologia) hengentuotteet kiinnostavat, osoite on Hanki ja Jää, Korkeavuorenkatu 41 A 5, 00003 Helsinki.

* * *

Tiedotustutkimuksen tilaajat ovat ehkä huomanneet, että heidän osoitteensa on annettu eräiden muiden lehtien tai kustantamojen käyttöön.

Lienee paikallaan, että selvitämme osoitteiden luovuttamisen periaatteet, ne näet ovat yksinkertaiset: Osoitteisto annetaan vain liikevoittoa tavoittelemattomalle tieteelliselle lehdelle tai kustantamolle. Ja syy seuraavaksi: Näiden nälkäräjällä kituvien vipusten on tuettava toisiaan, kun kukaan muukaan sitä ei tee.

Jos olette eri mieltä, saattakaa se toimituksen tietoon. Lupaamme olla ottamatta mielipidettänne huomioon.